Geachte voorzitter, college, collega raadsleden, overige toehoorders,

Net zoals de afgelopen jaren is 2022 weer een bewogen jaar geweest. Een jaar dat met deze begrotingsvergadering langzaam maar zeker ten einde loopt, het moment waarop wij vooruit kijken naar het volgende jaar.

We weten nu al dat 2023 een jaar zal worden waarin de oorlog in Oekraïne en de torenhoge energielasten voor onze burgers, verenigingen en ondernemers grote aandachtspunten zullen blijven. Daarbij is het te hopen dat de pandemie niet weer aanwakkert, waarmee nog meer knelpunten zouden kunnen ontstaan.

De nu voorliggende begroting is wederom een keurig document geworden.

Bij het lezen van de begroting valt op, dat wel heel vaak een nadere toelichting op de teksten noodzakelijk is. Het gevolg is, dat de naar aanleiding van de begroting gestelde vragen en daarop gegeven antwoorden meer pagina's tekst bevatten dan de oorspronkelijke begroting kent. Is een duidelijker toegelichte begroting wellicht een aandachtspunt voor volgend jaar?

Van belang voor het financieel beleid zijn natuurlijk onder andere de te verwachten extra inkomsten vanuit het gemeentefonds, zoals aangegeven in de mei-circulaire. Van 2023 tot 2026 ontvangen we in totaal 30,5 miljoen meer inkomsten uit het gemeentefonds dan nu.

We zien dat na een sluitende begroting in 2023, in de jaren 2024 en 2025 een begrotingsoverschot wordt gerealiseerd dat aan de reserves wordt toegevoegd. Reserves die in 2026 zullen moeten worden aangesproken. Tot zo ver dus geen verontrustende vooruitzichten voor Kerkrade en haar inwoners.

De aanzet van onze wethouder om voorafgaand aan het samenstellen van deze begroting met alle partijen te overleggen leek een mooie breed gedragen begroting op te gaan leveren.

Helaas, het komt op ons over alsof het vooroverleg met ons, een overleg 'voor de bühne' was.

We wilden de wethouder een belangrijke boodschap meegeven, daar hebben wij dan in het gesprek ook onze volledige focus op gelegd; VIE. En dan niet dat gebouw dat hier achterom is gerealiseerd, maar de gedachte en visie achter VIE.

Nemen we de voorliggende begroting door, dan komen we op het door het college benoemde speerpunt VIE in de wijken. Volgens ons geheel terecht tot een van de speerpunten benoemd.

Maar … er is voor dit speerpunt geen geld meer gereserveerd om hier gericht iets aan te doen. 500.000 euro die tijdens de realisatie van het gebouw de afgelopen twee jaar wel beschikbaar waren, ontbreken, nu het gebouw er is en bewoners geanimeerd zouden moeten worden om er gebruik van te maken.

VIE is, zoals we allemaal weten, gestart als een uniek concept met als doel onze inwoners te stimuleren gezonder te gaan leven door een ander beweeg- en eetpatroon.

Tientallen miljoenen euro's zijn geïnvesteerd om de gebouwen te realiseren die dat concept zouden moeten dragen. Er is in het verleden in het totaal dus 1 miljoen euro aan de reserves onttrokken om vóórdat VIE operationeel was, het concept in de wijken te promoten.

Nu zijn de gebouwen vrijwel klaar en lijkt de belangrijkste rol van VIE in de begroting weggelegd voor de parkeergarage die ervoor moet zorgen dat de al vele jaren begrootte maar niet behaalde inkomsten parkeergelden in 2023 wel gehaald gaan worden. Een parkeergarage waar de verenigingen nog altijd niet van weten hoe het parkeren voor hun leden daarin geregeld wordt.

Misschien hebben we het gemist in de commissies en de raad en zijn de doelen rondom VIE in de wijken al bereikt? Dan zouden we daar graag een rapportage van zien.

Volgens Lokaal Alternatief moeten de bewoners in de wijken net nu gestimuleerd worden om actief gebruik te maken van de prachtige faciliteiten die VIE hun kan bieden. De in de aanloop naar de realisatie van VIE genoemde neveneffecten van minder ziekteverzuim, langere levensduur, lagere kosten voor de gezondheidszorg zouden toch moeten opwegen tegen die investering? Deelnemen aan activiteiten binnen de VIE gedachte, voorkomt overigens ook eenzaamheid en zorgt voor meer sociale cohesie.

Overigens is het gebruik maken van die faciliteiten sowieso al niet gemakkelijk noch laagdrempelig. Dit komt bijvoorbeeld naar voren uit het feit dat het zwembad voor familiezwemmen (zwemmen met kinderen onder toezicht van hun ouders of grootouders) uitsluitend op vrijdagavond tussen 20 en 22 uur beschikbaar is en dan nog op zondagen tussen 13.30 en 16.00 uur.

Een mager aanbod om tegen een entreeprijs rond de € 24 voor vader, moeder en twee kinderen om te gaan bewegen, zónder een lesprogramma te volgen. Een bedrag dat niet voor iedereen is weggelegd.

Kortom voor onze fractie voldoende redenen om het amendement in te brengen om de promotie van VIE in de wijken voor 2023 zeker wel weer in de begroting op te nemen. Niet vrijblijvend, maar met een strak geregisseerd en vooral resultaatgericht programma, waarvan deze raad van de resultaten op de hoogte wordt gehouden.

De financiering zou wederom uit lagere reserves moeten komen. Iets wat met het oog op de vele extra miljoenen die vanuit de mei-circulaire zijn toegezegd toch mogelijk zou moeten zijn? Natuurlijk, ook wij realiseren ons dat de solvabiliteit van onze gemeente daarmee minder stijgt dan nu in de begroting het geval is. Maar we zitten niet op een zodanig laag solvabiliteitspercentage dat we daarmee met het oog op de niet eens verplichte normen mee in de problemen komen.

Maar natuurlijk zijn er nog een aantal zaken in deze begroting die aandacht vragen.

Het programma Sport, cultuur en recreatie kent een vlakke begroting, hier is dus sprake van geen tot nauwelijks inflatie correctie. Met de huidige inflatie onder de streep dus een verlaging van de effectief te bestede gelden in de begroting. Maar maakt sport geen deel uit van VIE en was VIE toch een speerpunt van deze coalitie? Dan zou een reële inflatiecorrectie op zijn plaats zijn.

In het verlengde daarvan komt het speerpunt Cultuur om de hoek kijken. Volgens de tekst een speerpunt dat waar mogelijk gestimuleerd wordt. Hoe wordt dat bedoeld? Optimaal stimuleren en het onderste uit de kan halen of kijken of er waar mogelijk nog iets overblijft en dat in te zetten voor stimuleringsmaatregelen. Kortom een erg onduidelijke toezegging gekoppeld aan een speerpunt.

Bij dat onderdeel cultuur treffen we een voor ons erg vreemd in de oren klinkend idee aan; een poppodium in het centrum.

Is het niet voor de hand liggender om het bestaande poppodium in het Flexiforum breder te ondersteunen als dit is waar behoefte aan is? Daarnaast is het goed te weten dat een poppodium een andere doelgroep kent dan jeugd. Laat dit geen duur prestigeproject in het centrum worden. We kijken bij alles naar spreiding over de wijken, een poppodium heeft Kerkrade in een wijk, beconcurreer dat niet met een tweede poppodium in het centrum.

Dat overigens dringend iets voor de jeugd in het centrum gedaan moet worden, onderstrepen wij. Maar dat vraagstuk los je niet op met een poppodium.

Bij het speerpunt ondernemingsklimaat komt een aanvalsplan centrum.

Een loffelijk streven, maar wat wordt in dat aanvalsplan de rol van de centrummanager. Blijft het de re-actieve rol die nu bij ons door ondernemers wordt gesignaleerd of krijgt de centrummanager de opdracht om pro-actief te handelen om dit aanvalsplan te realiseren?

En nee, wij denken zeker niet dat het eenvoudig is om bij de ondernemers in ons centrum de neuzen dezelfde kant uit te krijgen. Daar zijn in het verleden meerdere initiatieven vanuit die ondernemers op gestrand. Maar een stevige coördinerende rol vanuit die centrummanager en dus vanuit de overheid kan daar wellicht een belangrijke rol in spelen.

En als we het dan hebben over een aanvalsplan, dan over naar een totaal ander aanvalsplan. Het antwoord op onze vraag over de status van het Aanvalsplan Bleijerheide roept bij ons minimaal verbazing op.

Hoewel ons nog steeds veel signalen bereiken van bewoners dat het aanvalsplan nog niet de gewenste resultaten heeft opgeleverd, wordt het op de wijk gerichte plan nu ondergebracht in één integraal Veiligheidsplan. Als de actiepunten in de afgelopen jaren zijn uitgevoerd, dan zou het passend zijn om de resultaten daarvan te meten. Die verslaglegging missen we nu.

Als fractie kijken we uit naar de behandeling van de motie Plan van aanpak stille ramp, de energie problematiek binnen Kerkrade is groot.

Laten we bij de behandeling ook even stilstaan bij een door gebruikers gesignaleerd knelpunt in het Parkstad zonnepanelen project. Als gemeente hebben we in dat project veel burgers bij Volta Solar ondergebracht en onder andere daardoor kunnen realiseren dat we bij de gemeentes horen waar de groei in de plaatsing van het aantal zonnepanelen groter is dan in andere Limburgse gemeentes. Het lijkt echter noodzakelijk om actie richting Volta Solar te ondernemen om hun contractuele verplichtingen te evalueren. Denk daarbij onder andere aan de schoonmaak panelen die op reguliere basis zou gebeuren.

Maar ook aan het al dan niet oplossen van storingen aan die zonnepanelen. Onze burgers denken het goed te doen, ze hebben in totaal minder kosten, maar klopt de opbrengst wel? Schone panelen leveren meer op. Daarnaast wordt de teruglevering van de overcapaciteit beperkt door grote zonnepanelen parken in de regio. Een niet onbelangrijk aandachtspunt.

Het volgende, door Lokaal Alternatief, onderstreepte speerpunt is de Kinderraad met onze Kinderburgemeester.

Enkele weken geleden zijn beiden nieuw benoemd, maar de motie Pesten vanuit de vorige Kinderraad is nog steeds niet aan de orde geweest in commissie of Raad. Als we de Kinderraad serieus nemen, en dat zouden we zeker moeten doen, dan agenderen we die motie zo snel mogelijk.

Last but not least een van de belangrijkste aandachtspunten voor de komende jaren; Burgerparticipatie.

Wederom terecht aangemerkt als speerpunt, maar tot onze verbazing wordt hiervoor slechts € 150.000 op jaarbasis gereserveerd. Dat is 0,08% van onze totale begroting.

Nauwelijks een druppel op een gloeiende plaat als we naar de noodzaak van het ‘omdenken’ binnen onze gemeente kijken zoals dat bij een aantal zaken in de laatste maanden in commissies en raad duidelijk is geworden.

Vorig jaar brachten wij hier onze complimenten over voor de leesbaarheid van de begroting. Zoals in het begin van onze beschouwingen al aangegeven heeft de leesbaarheid helaas geleid tot oppervlakkigere teksten die veel vragen hebben opgeroepen.

De aanzet van wethouder Paas om alle partijen bij de begroting te betrekken is een sympathieke stap, die echter ook verwachtingen wekt. Verwachtingen die naar ons toe in ieder geval, zonder het amendement, niet worden waargemaakt. We kijken uit naar een breed gedragen programma en begroting voor 2024.